

Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi
Yıl: XIV- Sayı:2-2021 Sayfa:45-60
Geliş:14.04.2021
Kabul:31.12.2021

Usak University Journal Of Social Sciences
Year: XIV /Issue:2-2021 Pages: 45-60
Received: 14.04.2021
Accepted: 31.12.2021

*Bu makale benzerlik taramasına tabi tutulmuştur.
Araştırma Makalesi/ Research Article*

KRAL ŞAKİR ÇİZGİ FİLMİNİN DEĞERLER EĞİTİMİ AÇISINDAN İNCELENMESİ¹

Hamide Ay** Muharrem Kürşad Yangil***

Öz

Sosyolojik bir olgu olan değer; aileden, kişiler arası ilişkilerden, diğer faktörlerden etkilenecek öğrenilen ve yaşam boyu taşınan kimliktir. Toplumun tüm kesimleri tarafından kabul görülerek korunan bu kavram, formal ve informal yolla kuşaktan kuşağa aktarılmaktadır Çizgi filmler üzerinden iletilen değerlerin incelenmesi, çocuklara değerlerin nasıl ve ne şekilde kazandırılmak istendiğinin tespiti bakımından önem taşımaktadır. Bu araştırma, 2019 TDÖP içerisindeki on kök değer Kral Şakir çizgi filmde yer alıp almadığını; yer alan değerlerin de ne sıklıkta ifade edildiğini ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi ekseninde yapılandırılan çizgi filmde, bölümlerin tamamına erişildiği için ulaşılabılır evren kullanılmış; bu nedenle örneklem alma yoluna gidilmemiştir. Verilerin çözümlenmesinde, içerik analizinden yararlanılmıştır. Araştırma sonucunda, sıklıkla kazandırılmaya çalışılan kök değerler; yardımseverlik (f=427), sorumluluk (f=188) ve dürüstlük (f=95) olarak tespit edilmiştir. Saygı (f=10), adalet (f=14), öz denetim (f=18), sabır (f=28), vatanseverlik (f=28), dostluk (f=44) ve sevgi (f=79) ortalamanın altında kalmıştır.

Anahtar kelimeler: Çizgi film, değerler eğitimi, kök değer, Kral Şakir, Türkçe Öğretim Programı

AN ANALYSIS OF KRAL ŞAKİR CARTOON IN TERMS OF VALUES EDUCATION

Abstract

Value, which is a sociological phenomenon; It is an identity that is learned and carried through life by being influenced by family, interpersonal relationships and other factors. Examining the values conveyed through cartoons is important in determining how and in what way children are intended to gain values. This research reveals whether the ten root values in 2019 TDÖP are included in the Kral Şakir cartoon that appeals to the; It was carried out in order to reveal how often the values included were expressed. In the cartoon, which was structured on the basis of document analysis, one of the qualitative research methods, the accessible universe was used because all of the sections were accessed; For this reason, sampling has not been taken. As a result of the research, the root values that are tried to be gained frequently; helpfulness (f=427), responsibility (f=188) and honesty (f=95).

Keywords: Cartoon, Kral Şakir, root value, Turkish Education Program, values education

Giriş

Tarih boyunca insanların bir arada yaşayabilmeleri için sözlü-sözlü olmayan kurallar var olmuştur. Kişiler arası ilişkileri düzenleyen bu kurallar; gelenek, görenek, kanunlar, inanç ve dil aracılığıyla mevcut haline evrilmiştir. Aktaş ve Beldağ (2017) tarafından da toplumun

¹ Bu makale, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Türkçe Eğitimi Tezli Yüksek Lisans bölümü tarafından yürütülen “Kral Şakir Çizgi Filminin Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi” isimli Yüksek Lisans tezinden üretilmiştir.

** Yüksek lisans öğrencisi, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Türkçe Eğitimi, ORCID: 0000-0002-3261-0992, hamideayay@gmail.com

*** Dr. Öğr. Üyesi, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi, ORCID: 0000-0001-8110-7325, mkursad.yangil@dpu.edu.tr

ortak duygu-düşünceleri doğrultusunda belirtilen bu kurallar, kişinin davranışlarına yön veren değerler biçiminde tanımlanmıştır. Bir durumun arzu edilebilir veya edilemez olduğu hakkındaki itikat (Güngör, 1998:27) anlamını karşılayan değer; toplum tarafından doğruluğu, gerekliliği kabul edilen; birleştirici-bütünleştirici unsurdur (MEB, 2006:5). Değer kavramı TDK' de (2011:607) “*Bir ulusun sahip olduğu sosyal, kültürel, ekonomik, bilimsel özelliklerini içeren; maddi-manevi öğelerin bütünü*” şeklinde ifade edilmiştir. Kişinin duygu, düşünce ve davranışlarıyla yakından ilişkili değerler, toplumsal düzeni sağlayan ideal insan profilini meydana getirerek, davranışların temelini oluşturmaktadır. Bu açıdan toplumda yaşayan tüm bireylerin iyi ve etkili vatandaş özelliğine sahip olmaları adına değerler eğitimi almaları önem taşımaktadır.

Değerler eğitimi anlayışı, dünyada yaşanan toplumsal sorunları gidermeye, eksiklikleri tamamlamaya dönük eğilim şeklinde gündeme gelmektedir. Bireylerin karakter gelişimini destekleyen eğitim uygulamaları (Berkowitz, 2011:155) ifadesine karşılık gelen değerler eğitimi anlayışı, kavramsal biçimiyle, insanı insan yapan bütün değerlerin kazandırıldığı bir yapıdır. Değerler eğitiminin temel gayesi, yalnızca akademik anlamda başarı vaat etmek değil; bireyin iyiyi, yararlıyı, doğruyu ayırt ederek hareket etmesine katkı sağlamaktır. Bu amaçla öğretim programlarında değerler eğitimi başlığına sıklıkla rastlamak mümkündür. Bilgi, beceri ve davranışlar öğretim programlarıyla kazandırılmaya çalışılırken; değerler; bu bilgi, beceri ve davranışlar arasında bütünlük sağlayan köprü işlevi görmektedir. Değerler, toplumun milli-manevi kaynaklarından damıtılarak dünden bugüne ulaşmış; yarınlara aktarılacak, öz mirastır (MEB, 2019:4). Bu nedenle değerler eğitimi; kişilerin her hareketini etkileyebilmede, değiştirebilmede, doğuştan var olan insani özelliklerini ortaya çıkarabilmede önemli ve kritik bir noktadadır (Tulunay Ateş, 2017:42). Öğretim programları, bu perspektif ile köklerini geçmiş ve bugün çerçevesinde oluşturarak; gövdesi ve dallarını bu nüvelerden beslenerek günümüze taşımaktadır. Temel insani özellikleri meydana getiren değerler; hayatın rutin akışında, karşılaşılan sorunlarla başa çıkmada eyleme geçmeyi sağlayan kudretin-gücün kaynağıdır (MEB, 2019:4). Bu anlayışla öğretim programlarında değerler, ayrı öğrenme alanında görülmeyerek eğitim sürecinin nihai amacı-ruhu olarak programın her sahasında yer almıştır. Değerler eğitiminin özellikle sezdirme yoluyla verilmesi, çocuklar üzerinde olumlu etki uyandıracaktır.

Çocukluk çağları, bilhassa değer kazanımında, önemli role sahiptir. Medya araçları da bu bakımdan, çocukluk dönemi kazanımlarında etkili faktörlerdendir (Karaca, 2019:2). Çocukların okul saatinden sonraki yaşantılarında maruz kaldıkları her olay, okunan kitap, izlenen film, reklamlar, oynadıkları oyun... hepsi de değer aktarımında söz sahibidir. Özellikle her evde bulunan, çocukların en kolay eriştikleri televizyon; birçok davranışın oluşumunda büyük rol üstlenmektedir (Turp Özdemir, 2020:6).

Ses ve görüntü niteliklerini etkili sunarak; eğlendiren, düşünmeye sevk eden, öğreten yapısıyla televizyon; bir yönden kültür aktarımını sağlarken diğer yönden baskın grupların fikirleriyle hedef kitlenin hayatını, alışkanlıklarını, değerlerini değiştiren; toplumu, özünden uzak bir konuma sürükleyen kültürel endüstrinin aracıdır. Yaş, eğitim seviyesi, okuryazarlık anlayışı gözetmeyen, genel izleyici kitlesine sahip; amaçlı programlardan, ticari kaygı ile hazırlanmış programlara kadar geniş yelpazeye hitap eden televizyonun çocuklar üzerinde bıraktığı etki, yadsınamaz boyuttadır. Günümüzde çocuklara rol modellik eden televizyon, Türkiye’ de günlük bir-on sekiz saat süre ile açık kalmaktadır (Cesur ve Paker, 2007:108).

Araştırmalar, çocukların televizyonda sıkça izlediği programların, çizgi filmler olduğunu göstermektedir (RTÜK, 2020). Çizgi filmler, genel anlamda, renkli ve hareketli âlemiyle dikkat çekerek, konusu ya da işleyişi ile izleyici kitlesini etkilemeye çalışır. Çocuklar, çizgi filmi izlerken sadece vakit geçirmez; oradaki olayların, kişilerin tesiri altında kalabilir. Bu sebeple çizgi filmlerin konusuna, diline, işleyişine ve karakterlerinin özelliklerine dikkat edilmelidir. Doğru kurgulanmış çizgi film, çocuğa pek çok olumlu davranış kazandırabileceği

gibi önemsenmeden sunulan yapım, çocukta olumsuz davranışların ortaya çıkmasına sebep olacaktır (Yorulmaz, 2013:439). Özellikle çocukların çizgi film kahramanlarını örnek almaları, büyük risk taşımaktadır. İfade edilen durum, o kahramanın iyi-kötü, doğru-yanlış her yaptığını kabul etmek anlamına gelir. Bu açıdan çizgi filmlerin, vermeye çalıştığı mesajlar bakımından, doğru analiz edilmesi önemlidir. Aksi hale çocukların istenmeyen davranışlarla karşılaşması kaçınılmaz olacaktır.

Araştırmanın amacı, Kral Şakir çizgi filmini, 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programında bulunan on kök değer ekseninde incelemektir. Bu amaç doğrultusunda “Kral Şakir çizgi filminde hangi kök değerlere yer verilmiştir?” sorusuna yanıt aranmıştır.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Çizgi filmde verilmek istenen değerlerin analiz edilmesini amaçlayan araştırmada, nitel araştırma deseni kullanılmıştır. Nitel araştırmaların tamamı, mananın hangi yolla kurulduğu ve insanların dünyalarını nasıl anlamlandırdığıyla ilişkilidir. Temel nitel araştırmanın öncelikli amacı da bu ifadeleri açığa çıkarıp yorumlamaktır (Merriam, 2013:24). Nitel araştırma, başka bir tabirle, gözlem, görüşme ve doküman inceleme gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı; algıların ve olayların doğal ortamda, gerçekçi ve bütüncül şekilde ortaya konulmasına yönelik nitel sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2018:41). Bu desen, araştırmacının vakitten tasarruf ederek verilere kendi ortamında erişmesine imkân tanımaktadır.

Evren

Çalışmanın evrenini, Kral Şakir çizgi filminin 156 bölümü oluşturmaktadır. Araştırmada, ulaşılabilir evren kullanılarak bölümlerin tamamına erişildiğinden dolayı örneklem alma yoluna gidilmemiştir. Ulaşılabilir evren, araştırmacının ulaşabileceği, gerçekçi seçimi olan somut evrendir (Büyükoztürk vd.,2012:83). Yayınlanan bölümlerin tümünü içermek suretiyle incelenecek verilerin tamamını kapsamaktadır.

Araştırmada yer alan Kral Şakir çizgi filminin bölümleri, yayın tarihleri ile birlikte 1, 2, 3 ve 4 numaralı tablolarda yer almaktadır:

Tablo 1: Kral Şakir çizgi filmi 1. sezon bölüm listesi

Bölüm Sayısı	Bölüm Adı	Yayın Tarihi
1	Çöp Odası	16 Mayıs 2016
2	Filmciler	16 Mayıs 2016
3	Peyami' nin Listesi	17 Mayıs 2016
4	Yemek Savaşı	17 Mayıs 2016
5	Çok Uzaktaki Avm	18 Mayıs 2016
6	Bozuk Televizyon	18 Mayıs 2016
7	Yalnız ve Öfkeli	19 Mayıs 2016
8	Altın Günü	19 Mayıs 2016
9	Ev İşi	20 Mayıs 2016
10	Süper Joystick	20 Mayıs 2016
11	Babalar Yarışıyor	19 Haziran 2016
12	En Eski Spor	2 Ağustos 2016
13	Kutsal Kemik Avcıları	3 Ağustos 2016
14	Civcivler Firarda	4 Ağustos 2016
15	İçimde Biri Var	5 Ağustos 2016
16	Böcek Necati	8 Ağustos 2016
17	Origami	9 Ağustos 2016
18	Şakir' in Rüyası	10 Ağustos 2016
19	1 Nisan	11 Ağustos 2016
20	Çanak Çömlek	12 Ağustos 2016
21	Şakir' in Kopyaları	7 Ocak 2017
22	Drone	8 Ocak 2017

23	Gizemli Komşu	14 Ocak 2017
24	Kanepeler Krallığı	15 Ocak 2017
25	Büyük Güç Büyük Sorumluluk	21 Ocak 2017
26	Mutsuz Balina	22 Ocak 2017
27	Bir Köy Var Uzakta	28 Ocak 2017
28	Pembik	29 Ocak 2017
29	Kaçak Damat	4 Şubat 2017
30	Piksel Macerası	5 Şubat 2017
31	Temiz Deniz	23 Nisan 2017
32	Lunapark	23 Nisan 2017

Tablo 2: Kral Şakir çizgi filmi 2. sezon bölüm listesi

Bölüm Sayısı	Bölüm Adı	Yayın Tarihi
1	Son Sefer	7 Ağustos 2017
2	Aksiyon Yıldız	8 Ağustos 2017
3	Beylikdüzü ve Ötesi	9 Ağustos 2017
4	Kepece Adam	10 Ağustos 2017
5	Sınav Gecesi	11 Ağustos 2017
6	Kayıp Pasta	14 Ağustos 2017
7	Buzdolabı	15 Ağustos 2017
8	Cevaplar	5 Şubat 2018
9	Elektronik Sporlar	6 Şubat 2018
10	Kardan Adamların Yükselişi	7 Şubat 2018
11	Dinozor Gribi	8 Şubat 2018
12	Uykusuz	9 Şubat 2018
13	Kaşıkçı Elması	12 Şubat 2018
14	Dünyanın En Büyük Karpuzu	13 Şubat 2018
15	Çatı Katı	14 Şubat 2018
16	Şaman	15 Şubat 2018
17	Oyun Fuarı	16 Şubat 2018
18	Saç	19 Şubat 2018
19	Gizemli Meteor	20 Şubat 2018
20	Muhtişim İkili	21 Şubat 2018

Tablo 3: Kral Şakir çizgi filmi 3. sezon bölüm listesi

Bölüm Sayısı	Bölüm Adı	Yayın Tarihi
1	Hızlı Tren	6 Ağustos 2018
2	Pelerin	7 Ağustos 2018
3	Özel Kalem	8 Ağustos 2018
4	Sanatın Gardiyanları	9 Ağustos 2018
5	Çılgın Değişim	10 Ağustos 2018
6	Küresel Isınma	13 Ağustos 2018
7	Görünmezlik	14 Ağustos 2018
8	Plüton	15 Ağustos 2018
9	Sinirli Sihirli Küre	16 Ağustos 2018
10	Paralel Evrenler	17 Ağustos 2018
11	Kartal Gözü	20 Ağustos 2018
12	Uçan Halı	21 Ağustos 2018
13	Takıntı	22 Ağustos 2018
14	Üç Dilek	23 Ağustos 2018
15	Acayip Bir Gezegen	24 Ağustos 2018
16	Gökkuşluğu	27 Ağustos 2018
17	Yalan Dünya	28 Ağustos 2018
18	Çikolata Adamın Yalnızlığı	29 Ağustos 2018
19	Kara Delik	30 Ağustos 2018
20	İnternetin Sonu	31 Ağustos 2018
21	Zamanı Satın Alan Kadın	3 Eylül 2018

22	Sessizlik Yemini	4 Eylül 2018
23	Rekorlar Kitabı	5 Eylül 2018
24	Zaman Döngüsü	6 Eylül 2018
25	Künefe	7 Eylül 2018
26	Süper Mega Muhtişim Çanta	10 Eylül 2018
27	Vahşi Batı Parkı	23 Ocak 2019
28	Acıkmayan Bir Necati	7 Ocak 2019
29	Mamutabi	8 Ocak 2019
30	Gofretler Karıştı	9 Ocak 2019
31	Trocan	10 Ocak 2019
32	Prens Balık	11 Ocak 2019
33	Asla Pes Etme	14 Ocak 2019
34	Rüya Komedisi	15 Ocak 2019
35	Kahraman Canan	16 Ocak 2019
36	Marsa Giden Araba	17 Ocak 2019
37	Düğme	18 Ocak 2019
38	Karınca İstilasası	21 Ocak 2019
39	Hediye	22 Ocak 2019
40	Remzi Çıldırdı	24 Ocak 2019
41	Organik İnternet	25 Ocak 2019
42	Kıyafetleri Kontrol Etme	28 Ocak 2019
43	Şaman Kolyesi	29 Ocak 2019
44	Hindistan Cevizi Görevi	2 Eylül 2019
45	Piramitli Zaman Makinesi	3 Eylül 2019
46	Her Şeyi Bilen Necati	4 Eylül 2019
47	Kim Avuç Avuç Para İster	5 Eylül 2019
48	Kanlı Ay	6 Eylül 2019
49	Çılgın Bahçıvan	9 Eylül 2019
50	Kelebek Etkisi	10 Eylül 2019
51	Pastane Bakıcılığı	11 Eylül 2019
52	Zaman Bakanlığı	12 Eylül 2019

Tablo 4: Kral Şakir Çizgi Filmi 4. Sezon Bölüm Listesi

Bölüm Sayısı	Bölüm Adı	Yayın Tarihi
1	Eski Roma	13 Eylül 2019
2	Korkuluk	16 Eylül 2019
3	Leke	17 Eylül 2019
4	Gömlek	18 Eylül 2019
5	Futbol Maçı	19 Eylül 2019
6	Dinozorlar	20 Eylül 2019
7	Dünyalararası Avm	23 Eylül 2019
8	Radyoaktif Madde	24 Eylül 2019
9	Matematik Kayboldu	25 Eylül 2019
10	Kurt Adam Şakir	26 Eylül 2019
11	Hipnoz Cihazı	27 Eylül 2019
12	Zindanlar ve Canavarlar	30 Eylül 2019
13	Yetişkin Şakir	1 Ekim 2019
14	Sınıf Başkanlığı Seçimi	6 Ocak 2020
15	Kayıp Şehir Atlantis	7 Ocak 2020
16	Evrene Mesaj Yollamak	8 Ocak 2020
17	Kuki	9 Ocak 2020
18	Robot Ayşen	10 Ocak 2020
19	Pembe Çamur	13 Ocak 2020
20	Işın Küresi	14 Ocak 2020
21	Lahit	15 Ocak 2020
22	Ekosistem	16 Ocak 2020
23	Bilgisayarın İçinde	17 Ocak 2020
24	Haydut Robotlar	20 Ocak 2020

25	Salyangozlar	21 Ocak 2020
26	Yıldız Batu	22 Ocak 2020
27	Çin' e Yolculuk	23 Ocak 2020
28	Kareli Macera	24 Ocak 2020
29	Pire	27 Ocak 2020
30	Radyo Dalgaları	28 Ocak 2020
31	Halüsinasyon Virüsü	29 Ocak 2020
32	Yükseklik Korkusu	30 Ocak 2020
33	Civciv Takımı Oyuncakları	31 Ocak 2020
34	İnternet Bağımlılığı	3 Şubat 2020
35	Park Etmek	23 Nisan 2020
36	Vinç Operatörü Oyunu	23 Nisan 2020
37	Öfke Kontrolü	23 Nisan 2020
38	Hasta Komutan	23 Nisan 2020
39	Kurabiye Testi	23 Nisan 2020
40	Büyük Ödül	23 Nisan 2020
41	Seslerin Dünyası	15 Eylül 2020
42	Balmumu Heykeli	16 Eylül 2020
43	Meteor Yağmuru	17 Eylül 2020
44	Puanla Bizi	18 Eylül 2020
45	Kasırğa	21 Eylül 2020
46	Kayıp Vana	22 Eylül 2020
47	Yeni İş	23 Eylül 2020
48	Ayçiçeği	24 Eylül 2020
49	Keçi İnadı	25 Eylül 2020
50	Süper Kasa	28 Eylül 2020
51	Tatil	29 Eylül 2020
52	Filşehir	30 Eylül 2020

Veri Toplama Araçları

Veriler toplanırken doküman incelemeden yararlanılmıştır. Doküman incelemede; yazılı belgelerin ötesinde film, video, fotoğraf gibi materyaller de doküman olarak kabul edilmektedir. Özellikle filmlerin birden fazla araştırmacı tarafından, birçok kez ve farklı aralıklarda izlenme imkânının olması; bu tekniğin, avantajlarından biridir. Doküman inceleme, tek başına veri toplama yöntemi olarak kullanılabilir gibi farklı veri toplama yöntemleriyle bir arada da yer alabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2018:189,217).

Çalışmada evreni meydana getiren 156 bölüm, Türkçe Öğretim Programında yer alan kök değer başlıkları altında doküman incelemesiyle elde edilmiş; değerlerin her bir bölümde, varlık yokluk durumları saptanarak veriler, yorumlanmıştır. Nitel bir araştırmanın geçerlik durumu, araştırmanın doğruluğunu konu edinirken; güvenirlik durumu bilimsel bulguların tekrarlanabilirliğini ifade eder (Yıldırım ve Şimşek, 2018: 89). Çalışmanın iç geçerliliğini artırmak için alan yazında yapılan diğer çalışmalar taranmış; elde edilen bulgular, taranan kaynakların bulgularıyla karşılaştırılarak yorumlanmıştır. Çalışmanın üç alan uzmanı tarafından kontrolü sağlanmıştır. Araştırmanın dış geçerliliğini artırmak amacıyla araştırma süreci ve süreç içerisinde izlenen yollar, detaylı biçimde aktarılmaya çalışılmıştır.

Verilerin Analizi

Kral Şakir çizgi filminin kök değerler bakımından incelendiği araştırmada veriler elde edilirken, içerik analizinden yararlanılmıştır. Burada temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Böylece veriler; daha derin bir işleme tabi tutulur, betimsel bir yaklaşımla fark edilemeyen kavram ve temalar, bu analiz neticesinde keşfedilebilir. Bu amaçla toplanan verilerin önce kavramsallaştırılması, daha sonra da ortaya çıkan kavramlara göre mantıklı bir biçimde düzenlenerek veriyi açıklayan temaların saptanması gerekmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2018:242). İçerik analizi, yazılı ve sözlü gereçlerin sistemli analizidir. İnsanların söylediklerinin, yazdıklarının açık yönergelerce kodlanarak sayısallaştırılması süreci olarak da ifade edilebilir. İçerik analizi sonuçları, genelde frekans veya yüzde tabloları şeklinde sunulur (Balci, 2018:225). Yılmaz ve Arık' a göre (2019) nitel analiz

yapılırken veriler incelenerek uygun temalar altında toplanır, gerekli görüldüğü takdirde, var olan çerçeve; veriler doğrultusunda genişletilir, bir bütün içerisinde okuyucuya sunulur. Bu çalışmada izlenen adımlar, sırasıyla aşağıda verilmiştir:

- Bölümler, araştırmacı tarafından izlenmiştir. Değer ifade eden veya olumsuz örnek sunan cümleler, yazılı döküm haline getirilmiştir.
- Metinlerde değere vurgu yapan cümle ve paragrafların üç alan uzmanı tarafından kontrolü sağlanmış, görüş birliği-ayrılığı olan noktalar tespit edilerek fikir alış-verişleri sonrasında ortak değerlere ulaşılmıştır.
- Meydana getirilen dökümler içerisinde, değeri karşılayan ya da birden fazla değere vurgu yapan ifadeler sayılmış; her bir bölümün altında ilgili veriler, sınıflandırılmıştır. Aynı cümle, farklı değerleri de kapsıyorsa ayrı ayrı sayılarak ilgili kök değerlerin altına ilave edilmiştir.
- Araştırmanın güvenilirliğini arttırmak, somut veriler sunmak amacıyla her sezonda on kök değer, ayrı ayrı bir değer ifadesiyle örneklendirilmiş ve çalışmaya dâhil edilmiştir.
- Çizgi filmde yer alan 156 bölüm dört sezondan oluştuğundan dolayı çalışmamızda bu ifadeler dört tabloyla sadeleştirilmiş, elde edilen nihai sonucun sayısal karşılığı en son özetlenmiştir. Bu anlamda çalışmada yer alan kök değerlerin sıklık derecesi “Kök Değer Sıklık Derecesi= Toplam Kök Değer Sayısı/2019 TDÖP Kök Değer Sayısı” şeklinde hesaplanarak ortalamanın altında ve üstünde kalan değerler olarak yorumlanmıştır. Bu değerlere Tablo 5’ te yer verilmiştir.

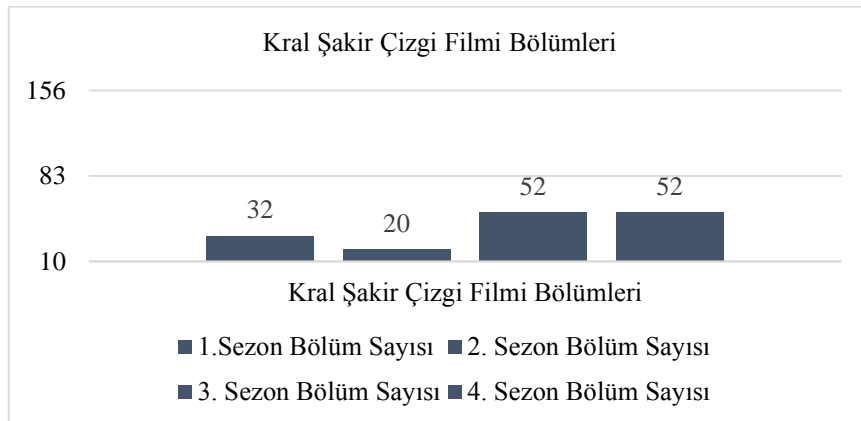
İnceleme sonucu elde edilen veriler; Tablo 6, 7, 8, 9 ve 10’ da sunulmuştur:

Tablo 5: Çalışmada yer alan kök değerlerin listesi

1-Adalet	6-Saygı
2-Dostluk	7-Sevgi
3-Dürüstlük	8-Sorumluluk
4-Özdenetim	9-Vatanseverlik
5-Sabır	10-Yardımseverlik

Bulgular

Kral Şakir çizgi filmi, 4 sezon boyunca yayınlanan 156 bölümden oluşmaktadır. 1. sezonda 32 bölüm, 2. Sezonda 20 bölüm, 3. Sezonda 52 bölüm ve 4. Sezonda 52 bölüm yer almaktadır. Araştırma verileri analiz edilirken bölümler, sezonlarıyla kümelendirilmiştir. Çizgi filmde saptanan kök değerler, birer ifadeyle dakikasının karşısında örneklendirilerek sunulmuştur. Araştırmayı anlaşılabilir kılma adına, elde edilen tüm veriler, Tablo 10’ da özetlenmiştir:

Şekil 1: Kral Şakir Çizgi Filmi Bölümleri

Kral Şakir çizgi filmi birinci sezonda yer alan kök değerler Tablo 6’ da verilmiştir:

Tablo 6: Birinci sezonda yer alan kök değerler

Kök Değerler	f	Örnek İfadeler
Adalet	6	Remzi: “Geminizi izinsiz aldığımız için kaykay yapacak bir yeriniz kalmadı. Bu parayı yarışta kazandık, bu sizin hakkınız.” (31. Bölüm, 10.13 dk.)
Dostluk	8	Necati: “Canım Feridun’ um benim, dostum. Her şeyimi paylaştığım tek insansın sen benim.” (16. Bölüm, 10.51 dk.)
Dürüstlük	34	Remzi: “Kadriye, canım karıcığım, sakın kızma lütfen! Ben, görevi başaramadım. Ev kadını olmak çok zormuş, bilemedim.” (28. Bölüm, 9.50 dk.)
Öz Denetim	5	Keçi Necmi: “Son sefer saati kalkış 6.30, varış, 6.31. Yetişemezseniz giderim ona göre.” (5. Bölüm, 3.07 dk.)
Sabır	6	Cemşit: “Biz de seni bekliyorduk. Dünyanın en eski sporunu yazan belgelerin burada saklı olduğunu biliyoruz ve biz de bunu öğrenmeye geldik. Haydi, göster hemen de şu 100 puanımı alayım!” (12. Bölüm, 6.21 dk.)
Saygı	5	Necati: “Büyüklerimin ellerinden, küçüklerimin gözlerinden öpüyorum.” (24. Bölüm, 10.40 dk.)
Sevgi	18	Peyami dede: “Semih ile güvercinleri çok severdik. Her gün batımında, buraya gelip kuşları severdik.” (3. Bölüm, 7.39 dk.)
Sorumluluk	53	Salih amca: “Geçen hafta Midas’ ın evinde kazı çalışmaları yaparken bir kutu bulduk ve müzeye götürmek üzere ben aldım.” (8. Bölüm, 7.30 dk.)
Vatanseverlik	1	Remzi: “Uzaycayı nereden öğrendin oğlum?” Şakir: “Dudi öğretti baba. Ben de ona Türkçe öğrettim.” (2. Bölüm, 8.41 dk.)
Yardımsızlık	68	Şakir: “Canavarın ayağına kıymık batmış. Ben, yardım etmeye gidiyorum baba.” (10. Bölüm, 9.43 dk.)
Toplam	204	Bu kısımda, toplam 32 bölüm yer almaktadır.

Tablo 6’ da Kral Şakir çizgi filminin birinci sezonu içerisindeki 32 bölümde yer alan kök değerler verilmiştir. Sezonda toplam kök değer sayısı 204’ tür. Bu sezonda yer alan kök değerlerin sıklık derecesi hesaplandığında (toplam kök değer sayısı/kök değerler: 204/10) 20,4 sayısı ortalamayı oluşturmaktadır. Bu doğrultuda; yardımsızlık (f=68), sorumluluk (f=53), dürüstlük (f=34) kök değerleri ortalamanın üstündedir. Vatanseverlik (f=1), saygı (f=5), öz denetim (f=5), adalet (f=6), sabır (f=6), dostluk (f=8), sevgi (f=18) kök değerleri ortalamanın altında kalmıştır.

Kral Şakir çizgi filmi ikinci sezonda yer alan kök değerler Tablo 7’ de verilmiştir:

Tablo 7: İkinci sezonda yer alan kök değerler

Kök Değerler	f	Örnek İfadeler
Adalet	2	Sunucu: “Siz hile yaptığınız için bu ödül, Canan Hanımların hakkı.” (14. Bölüm, 9.26 dk.)
Dostluk	4	Şakir: “Necati ağabey, böyle seçmeyle arkadaş bulunmaz. Daha doğal ortamlarda kaynaşmalısın başkalarıyla. Arkadaşlar, kötü günde belli olur.” (20. Bölüm, 5.41 dk.)
Dürüstlük	12	Zebra Doktor: “Mirket Bey kusura bakmayın sizi ciddiye almamıştık. Bu işi yapamazsınız sandık. Panzehiri bulduğunuz için teşekkürler.” (11. Bölüm, 10.03 dk.)
Öz Denetim	2	Kadriye: “Bu sana değil Remzi. Bundan sonra sağlıklı besleneceksin, biliyorsun. Remzi: Daha dikkatli olacağım Kadriye.” (7. Bölüm, 0.30 dk.)
Sabır	9	Necati: “Bana soru sorma, çok heyecanlıyım! Ne zaman içeri gireceğim?” Sekreter: “Biraz daha sabırlı olmalısınız.” Necati: “Haklısınız.” (9. Bölüm, 9.46 dk.)
Saygı	1	Necati: “Baba, hoş geldin ver elini öpeyim.” (Babasının elini öper.) (9. Bölüm, 3.12 dk.)

Sevgi	20	Sincap'ın babası: "Adı Kumpir olsun. Kumpiri çok severim. Çünkü kumpir sıcak ve kaşarlıdır. Fakat kimi zaman içine zeytin, turşu, sosis ve ketçap eklenir. Zeytin, zekâyı; turşu, iradeyi; sosis, özgüveni ve ketçap da gücü temsil eder. Sen de bir kumpir kadar zengin ve güçlü ol evlat." (1. Bölüm, 8.27 dk.)
Sorumluluk	35	Öğretmen: "Yarın da bahsettiğim konuyla ilgili sınav yapacağım. Herkes çalışıp gelsin." (8. Bölüm, 0.45 dk.)
Vatanseverlik	8	Şakir: "Oo! Plakamız da 1881' miş. Atatürk'ün doğum tarihi yani." (5. Bölüm, 8.01 dk.)
Yardımseverlik	42	Otobüs, uçuruma doğru gitmektedir. Yolcular hep bir ağızdan: "İmdat, yardım edin!" diye bağırlar. Ardından Şakir, Remzi ve Necati, yardım etmek üzere harekete geçerler. (2. Bölüm, 1.07 dk.)
Toplam	135	Bu kısımda, toplam 20 bölüm yer almaktadır.

Tablo 7' de Kral Şakir çizgi filminin ikinci sezonu içerisindeki 20 bölümde yer alan kök değerler verilmiştir. Sezonda toplam kök değer sayısı 135' tir. Kök değerlerin sıklık derecesi hesaplandığında (toplam kök değer sayısı/kök değerler: 135/10) 13,5 sayısı ortalamayı oluşturmaktadır. Bu doğrultuda; yardımseverlik (f=42), sorumluluk (f=35), sevgi (f=20) kök değerleri ortalamanın üstündedir. Saygı (f=1), adalet (f=2), öz denetim (f=2), dostluk (f=4), vatanseverlik (f=8), sabır (f=9), dürüstlük (f=12) kök değerleri ise ortalamanın altında kalmıştır. Kral Şakir çizgi filmi üçüncü sezonda yer alan kök değerler Tablo 8' de verilmiştir:

Tablo 8: Üçüncü sezonda yer alan kök değerler

Kök Değerler	f	Örnek İfadeler
Adalet	-	Kök değerine rastlanamamıştır.
Dostluk	11	Konuşan Hal: "Ayıp ettin. Arkadaşlar böyle günler içindir." (12. Bölüm, 11.29 dk.)
Dürüstlük	20	Necati: "Yalan söylediğim için çok pişmanım. Bir daha asla yalan söylemeyeceğim." (17. Bölüm, 10.36 dk.)
Öz Denetim	4	Peyami dede: "Bakın evlatlar! Zaman, çok değerlidir. Şu hayatta her şeyi satın alabilirsiniz ama zamanı asla satın alamazsınız." Oradakiler: "Haklısın dede." (21. Bölüm, 1.31 dk.)
Sabır	4	Kuyruktaki insanlar: "Çok uzun bir sıra bu, ne yapacağız." Oradakiler: "Beklemeye devam edeceğiz." (25. Bölüm, 2.33 dk.)
Saygı	-	Kök değerine rastlanamamıştır.
Sevgi	18	Kral Balık: "Anlıyorum evlat ama seni çok sevdiğim için yaptım her şeyi." (32. Bölüm, 10.47 dk.)
Sorumluluk	49	Patron: "Sana sınırsız para versem sen de benim yerime en güzellerinden birkaç tablo alsan." Remzi: "Olur patron." (4.Bölüm, 1.59 dk.)
Vatanseverlik	14	Remzi: "Ülkemizi bu durumdan kurtarmamız gerek." (18. Bölüm, 7.39 dk.)
Yardımseverlik	137	Necati: "Anneme perde asma için yardım edeceğim." (8. Bölüm, 8.43 dk.)
Toplam	257	Bu kısımda, toplam 52 bölüm yer almaktadır.

Tablo 8' de Kral Şakir çizgi filminin üçüncü sezonu içerisindeki 52 bölümde yer alan kök değerler verilmiştir. Sezonda toplam kök değer sayısı 257' dir. Kök değerlerin sıklık derecesi hesaplandığında (toplam kök değer sayısı/kök değerler: 257/10) 25,7 sayısı ortalamayı oluşturmaktadır. Bu doğrultuda; yardımseverlik (f=137), sorumluluk (f=49) kök değerleri ortalamanın üstündedir. Öz denetim (f=4), sabır (f=4), dostluk (f=11), vatanseverlik (f=14), sevgi (f=18), dürüstlük (f=20) kök değerleri ortalamanın altında kalmıştır. "Adalet ve saygı" kök değerlerine ise hiç rastlanamamıştır.

Kral Şakir çizgi filmi dördüncü sezonda yer alan kök değerler Tablo 9' da verilmiştir:

Tablo 9: Dördüncü sezonda yer alan kök değerler

Kök Değerler	f	Örnek İfadeler
Adalet	6	Şakir: “Cezasız kalmamanız için koyduk sizi buraya.” (31. Bölüm, 9.58 dk.)
Dostluk	21	Remzi: “Necati, seninle çok uzun süreden beri arkadaşım. En güzel günlerimi, en kötü günlerimi seninle geçirdim. Senin dostum olmadığım bir hayatı düşünemiyorum.” (4. Bölüm, 13.21 dk.)
Dürüstlük	29	Remzi: “Necati, çok özür dilerim. Sözümü tutmalıydım. Kendi başıma yapamıyorum.” (37. Bölüm, 11.00 dk.)
Öz Denetim	7	Virüs: “O günden sonra, kendi işimi kendim halletmem gerektiğini anladım.” (31. Bölüm, 2.01 dk.)
Sabır	9	Canan: “Necati ağabey, problemin düzgün çözümünü biliyordum, biraz bekleseydin.” Necati: “Bekliyorum Canan.” (9. Bölüm, 10.47 dk.)
Saygı	4	Veziir: “Eskiden çok saygıdeğer bir öğretmenmiş. (28. Bölüm, 8.19 dk.)
Sevgi	23	Şakir: “Dedemi, en çok ben seviyorum.” (34. Bölüm, 6.13 dk.)
Sorumluluk	51	Canan: “Neyse baba, ikiye ayrılalım. Seninle annem, Necati ağabeyi bulun, biz de Şakirle birlikte benzinlik arayalım.” (1. Bölüm, 2.55 dk.)
Vatanseverlik	5	Necati: “Alnımızda bilgilerden bir çelenk, Nura doğru can atan Türk genciyiz.” (35. Bölüm, 9.29 dk.)
Yardımsverlik	180	Remzi: “Biz Kadriye’ nin elbisesini baya bir leke yaptık da bize yardım eder misin?” Pudi: “Tabii ki ederim.” (3. Bölüm, 4.42 dk.)
Toplam	335	Bu kısımda, toplam 52 bölüm yer almaktadır.

Kral Şakir çizgi filminin dördüncü sezonu içerisindeki 52 bölümde yer alan kök değerler verilmiştir. Sezonda toplam kök değer sayısı 335’ tir. Kök değerlerin sıklık derecesi hesaplandığında (toplam kök değer sayısı/kök değerler: 335/10) 33,5 sayısı ortalamayı oluşturmaktadır. Bu doğrultuda; yardımsverlik (f=180), sorumluluk (f=51) kök değerleri ortalamanın üstündedir. Saygı (f=4), vatanseverlik (f=5), adalet (f=6), öz denetim (f=7), sabır (f=9), dostluk (f=21), sevgi (f=23), dürüstlük (f=29) kök değerleri ortalamanın altında kalmıştır.

Çizgi filmin tamamında yer alan kök değerlerin sıklık derecesi Tablo 10’ daki gibidir:

Tablo 10: Kral Şakir çizgi filminin tüm sezonlarında yer alan kök değerler

Sezon	Kök Değerler	Kök Değerler									
		Adalet	Dostluk	Dürüstlük	Öz Denetim	Sabır	Saygı	Sevgi	Sorumluluk	Vatanseverlik	Yardımsverlik
1.Sezon		6	8	34	5	6	5	18	53	1	68
2.Sezon		2	4	12	2	9	1	20	35	8	42
3.Sezon		-	11	20	4	4	-	18	49	14	137
4.Sezon		6	21	29	7	9	4	23	51	5	180
Toplam(f)		14	44	95	18	28	10	79	188	28	427

Kral Şakir çizgi filminde, toplam 931 kök değere rastlanmıştır. Kök değerlerin sıklık derecesi hesaplandığında (toplam kök değer sayısı/kök değerler: 931/10) 93,1 sayısı ortalamayı oluşturmaktadır. Bu bağlamda; yardımsverlik (f=427), sorumluluk (f=188) ve dürüstlük (f=95) ortalamanın üzerinde kalan değerleri oluşturmaktadır. Saygı (f=10), adalet (f=14), öz denetim (f=18), sabır (f=28), vatanseverlik (f=28), dostluk (f=44) ve sevgi (f=79) kök değerleri, ortalamanın altında kalmıştır.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Çizgi filmin 156 bölümü on kök değer ekseninde incelendiğinde, en sık yardımseverlik (f=427); en az saygı (f=10) kök değerine rastlanmıştır. Araştırmaya konu olan on kök değerinin tümü, çizgi filmde yer almıştır. Kral Şakir çizgi filminin birinci sezonunda en sık rastlanılan kök değer yardımseverlik (f=68); en az rastlanılan kök değer vatanseverlik (f=1) olmuştur. Mevzu bahis değer ifadeleri dışında, olumsuz örneklerle de karşılaşmıştır. Bu durumlardan bazılarına aşağıda yer verilmiştir:

1. Bölüm Çöp Odası'nda Kadriye "Son dediğinizi anlayamadım!" dediğinde oğlu Şakir ve kızı Canan'dan "Sananel!" cevabını almıştır. Aynı bölümde odasını toplamayacağına vurgu yapan Şakir'in sorumsuzluğu, Necati'nin oyun oynamak için ısrarı ve sabırsızlığı, Necati'nin evde de yerlere çöp attığını söylemesi olumsuz izlenim oluşturmaktadır. 4. Bölüm Yemek Savaşı'nda sağlıklı sebzeleri sevmediklerine vurgu yapan Necati ve Remzi, Kadriye'nin yaptığı yemeği beğenmeyerek sağlıksız yemekleri çok sevdiğini ifade ederler. 5. Bölüm Çok Uzaktaki Avm'de bilinçsiz tüketici vurgusu yer almaktadır. Market fişi yere atılarak duyarsız ve sorumsuz bir vatandaş modeli çizilmiştir. 7. Bölüm Yalnız ve Öfkeli'de küslüğe yönelik durum söz konusudur. 9. Bölüm Ev İşi'nde, aile fertleri arasında iş birliğinin olmadığına dikkat çekilirken "Ev işlerini hep anne yapar; baba, ev işlerinden nefret eder ve yapmaz." mesajı verilmiştir. 11. Bölüm Babalar Yarışıyor'da rekabet teşvik edilir. 13. Bölüm Kutsal Kemik Avcıları'nda çalmak ve hırsızlığa vurgu yapılır. 19. Bölüm 1 Nisan'da "Şapşal" kelimesi sıklıkla yer alır. 20. Bölüm Çanak Çömlek'te ağaç kesilmeye çalışılır. 28. Bölüm Pembik'te bir babanın ev işlerinden nefret ettiği örneklenmiştir. İkinci sezonda en sık yardımseverlik (f=42); en az saygı (f=1) kök değerine rastlanmıştır. Olumsuz örneklere bu sezonda da rastlanmıştır. 6. Bölüm Kayıp Pasta'da şekerli gıda tüketimine özendirilir. 8. Bölüm Cevaplar'da sınav soruları çalınmaya çalışılır. Aynı bölümde, kıskançlık yer almaktadır. 10. Bölüm Kardan Adamların Yükselişi'nde zorbalık vurgusu yapılmıştır. Üçüncü sezonda en sık yardımseverlik (f=137); en az saygı (f=hiç yoktur) ve adalet (f=hiç yoktur) kök değerlerine rastlanmıştır. Olumsuz ifadeler burada da yer almaktadır. 1. Bölüm Hızlı Tren'de ağaca yazı yazılır. 2. Bölüm Pelerin'de "Oğlum saf mısın!" ifadesi, 8. Bölüm Plüton'da Necati'nin "O şapşal arkadaşınız gittiğine göre tekrar gelebilirim yanınıza." cümlesi, olumsuz mesajlar barındırmaktadır. Dördüncü sezonda en sık yardımseverlik (f=180); en az saygı (f=4) kök değerlerine rastlanmıştır. Bu sezonda 29. Bölüm Pire'de kandırmak ve yalan söylemek olumsuz örnek oluşturmuştur. 34. Bölüm İnternet Bağımlılığı'nda ailecek internet modemi için kavga edilmektedir. 35. Bölüm Park Etmek'te "Orası benim!" kavgası yapılır. 48. Bölüm Ayçiçeği'nde küslüğe yer verilmiştir. 49. Bölüm Keçi İnadı bölümünün tamamında mesaj, "inat etmek" üzerinden ifade edilmiştir.

Kral Şakir çizgi filmi içerisinde; bir takım menfi ifadeler yer bulurken cinsellik, cinsiyet ayrımcılığı, fiziksel şiddet gibi olumsuz örnek oluşturacak durumlara rastlanamamıştır. Sezonlar üzerinden değerlendirme yapıldığında, günümüz tarihine yaklaştıkça olumsuz ifadelerde bir azalma söz konusudur. Hemen her bölümde, en az bir kök değere yer verilmiştir.

Şahin (2019) "Türkçe Dersi Öğretim Programında Yer Alan Kök Değerler Açısından Rafadan Tayfa Çizgi Filminin İncelenmesi" isimli tez çalışması ve Çimen (2019) "Kamu Yayıncısı TRT Çocuk Kanalında Yayınlanan Rafadan Tayfa Çizgi Filminin Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi" isimli çalışma; 2019 TDÖP'te ifade edilen kök değerler kapsamında analiz edilmiştir. İki çalışmada yapılan değer sınıflaması, çalışmamızla eş değerdir. Şentürk ve Keskin (2019) "Rafadan Tayfa Çizgi Filminin Milli ve Evrensel Değerler Açısından Değerlendirilmesi" adlı çalışmada, Rafadan Tayfa çizgi filmi, milli ve evrensel değerler kapsamında değerlendirilmiştir. Çalışma, değer tasnifi bakımından çalışmamızdan farklı özellikler taşımaktadır. Şahin'in (2019) çalışmasında en sık tekrarlanan kök değer, öz denetim; en az rastlanan değer, vatanseverlik olmuştur. Çalışmamızda, öz denetim ve vatanseverlik ortalamasının altında kalan kök değerler arasındadır. Bu anlamda Şahin'in (2019)

çalışmasında sık rastlanılan öz denetim değeri; bizim çalışmamızla tezatlık göstermektedir, en az rastlanılan vatanseverlik değeri ile çalışmamız paralel yöndedir. Çimen (2019) ve Şentürk ve Keskin' in (2019) çalışmalarında en sık işlenen kök değer, yardımseverliktir. Sonuçlar karşılaştırıldığında bizim çalışmamızda da yardımseverlik, en sık rastlanan kök değeri oluşturmaktadır. Bu bakımdan, üç araştırma da benzer sonuçlara ulaşmıştır. Sadioğlu vd. (2018) “Değerlerin Öğretiminde Çizgi Filmler: Rafadan Tayfa Örneği” adlı çalışmada, Rafadan Tayfa çizgi filminde yer alan değerlerin saptanması amaçlanmıştır. Analiz edilen bölümlerde, sıkça yer alan değerlerin “yardımseverlik, dayanışma ve bilimsellik”; en az bulunan değerlerin ise “dürüstlük, misafirperverlik, hoşgörü, estetik ve vatanseverlik” olduğu ifade edilmiştir. Bu araştırma, çalışmamızla değerlerin tasnifi bakımından farklılık göstermektedir. Benzer değerler üzerinden karşılaştırmaya gidildiğinde; sıklık bakımından yardımseverlik, azlık bakımından ise vatanseverlik ile ortaya konan sonuç, çalışmamızla benzeşim içerisindedir. Dürüstlük kök değeri çalışmamızda ortalamanın üzerinde kalan değerler arasındadır. Karaca (2019) “Çizgi Filmlerde Değerler Eğitimi, Değerler Eğitimi Açısından Rafadan Tayfa Çizgi Filminin İncelenmesi” isimli çalışmada Rafadan Tayfa çizgi filminin ilk kırk bölümü ile Ramazan Ayına özel on bölümü “adalet, doğruluk, hoşgörü, merhamet, tevazu, cömertlik, vatanseverlik, saygı, yardımseverlik, çalışkanlık, diğerkâmlık, selamlaşma, sabır” değerleri kapsamında incelenmiştir. En sık tekrar edilen değer “yardımseverlik” olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışma da tasnif bakımından çalışmamızla ayrı düşmektedir. Benzer değerler üzerinden yorumlandığında; yardımseverlik, çalışmamızda da en sık rastlanılan kök değeri oluşturduğundan dolayı iki araştırma sonucu, tutarlılık göstermektedir. Vatanseverlik, saygı ve sabır değerleri, çalışmamızda da en az rastlanan değerler arasında bulunmaktadır.

Beldağ ve Yazar Kaptan (2017) “Arabalar Filminin İçerdiği Değerlere İlişkin Bir İnceleme” isimli çalışmada Arabalar 1 animasyon filmi, Sosyal Bilgiler Öğretim Programı ve UNESCO değerler listesi kapsamında incelenmiştir. Animasyon filminde “saygı, alçakgönüllülük, duyarlılık, işbirliği, dürüstlük, sevgi ve yardımseverlik” değerleri ile ilgili iletilere sıklıkla yer verildiği sonucuna varılmıştır. Bu çalışma, değerlerin tasnifi bakımından çalışmamızla ayrı düşmektedir. Benzer değerler bakımından karşılaştırıldığında dürüstlük ve yardımseverlik iki çalışmada da en sık rastlanan kök değerlerdir. Sevgi ve saygı ise her iki çalışmada da ortalamanın altında kalan değerler arasındadır.

Kadan ve Aral (2017) “Evrensel Değerlerin Çizgi Filmler Açısından İncelenmesi” adlı çalışmada, okul öncesi ve ilköğretim çağındaki çocukların sıkça izledikleri çizgi filmler tespit edilmiş, bu çizgi filmlerde evrensel değerlerin yer alma oranı incelenmiştir. Çizgi filmlerde en çok “yardımlaşma, dostluk ve saygı” değerlerinin ifade bulduğu sonucuna varılmıştır. Mevzu bahis araştırma, değerlerin sınıflandırılması yönüyle çalışmamızla farklılık göstermektedir. Benzer değerlerden yola çıkarak kıyasladığımızda, yardımseverlik çalışmamızda da en sık rastlanan kök değerdir. Farklı olarak saygı ve dostluk bu araştırmanın aksine çalışmamızda, ortalamanın altında kalan değerler arasındadır.

Karakuş (2015) “Okul Öncesi Döneme Hitap Eden Tema İçerikli Çizgi Filmlerin Değerler Eğitimine Katkısı Yönünden Değerlendirilmesi (Niloya Örneği)” isimli çalışmada; Niloya çizgi filmi, Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında yer alan yirmi değer göz önünde bulundurularak incelenmiş; izlenen bölümlerde en sık “sevgi, duyarlılık, hoşgörü, iyilik” değerlerini yansıtan örneklere rastlanmıştır. Araştırma, değerlerin tasnifi bakımından çalışmamızla ayrı düşmektedir. Ulaşılan veriler kapsamında benzer değerler kıyaslandığında ise sevgi değeri, çalışmamızda ortalamanın altında kalan kök değerler içerisindedir.

Kaymak ve Öğretir Özçelik (2020) “Evrensel Değerler Üzerine Bir İnceleme: ‘Vikinger Çizgi Filmi Örneği’ ” isimli çalışmada, 5-6 yaş grubundaki 300 çocuğa, televizyonda izlemeyi en çok tercih ettikleri çizgi film sorulmuş ve cevapları kayıt altına alınmıştır. Bu kapsamda, Vikinger çizgi filmi UNESCO Yaşayan Değerler Listesi ölçütüyle incelenmiştir. Çizgi filmde, sıklıkla yer verilen değerler “sevgi, mutluluk, saygı ve iş birliği” olmuştur.

Araştırma, değerlerin tasnifi bakımından çalışmamızla ayrı düşmektedir. Ulaşılan veriler kapsamında benzer değerler kıyaslandığında ise sevgi ve saygı kök değerleri, araştırmamızda tekrarı az yapılan değerler kategorisinde bulunmaktadır.

Murat, Doğan ve Öner (2019) “Afacanlar Sınıfı Animasyon Filmi ve Kök Değerler” adlı çalışma, Afacanlar Sınıfı dizisinin ilk 20 bölümünün incelenmesi sonucunda oluşturulmuştur. Araştırmanın verileri, MEB’ in belirlediği kök değerler bağlamında elde edilmiştir. En sık “sorumluluk” değerine rastlanmıştır. Çalışmamızla benzer sınıflamaya tabii tutulan araştırmada; sık rastlanılan sorumluluk kök değeri, araştırmamızda da ortalamanın üzerinde yer almaktadır.

Özyürek vd. (2018) “Keloğlan Çizgi Filminin Değerler Açısından İncelenmesi” isimli çalışma, TRT Çocuk Youtube kanalında yayınlanan Keloğlan Masalları çizgi filminin üç bölümünün değerler açısından incelenmesiyle meydana gelmiştir. “Güven, sorumluluk, yardımseverlik, iş birliği, sevgi, şefkat” değerleri, çizgi filmin seçilen bölümlerinde sözel ifade boyutunda yer almış; karakter davranışlarına yansıtılmamıştır. Değerlerin sınıflandırılması bakımından farklı niteliğe sahip çalışma ile araştırmamızda yer alan ortak değerler kıyaslandığında sorumluluk ve yardımseverlik, çalışmamızda da ortalamanın üzerindedir. Sevgi ise en az rastladığımız kök değerler arasındadır.

Çizgi filmlerde değerler eğitime yönelik yapılan araştırmalardan bir diğeri de Yaman ve diğerlerinin (2015) Dede Korkut çizgi filmi ile ilgili çalışmalarındadır. Dede Korkut çizgi filmde; dostluk, doğruluk, saygı, ahlak kuralları, dinî değerleri geliştirici iletiler, yardımseverlik, özgüven, sabır, duygudaşlık, toplumsal kurallar, liderlik ve sorumluluk değerleri ön plandadır. Çalışmamızdaki benzer değerler ile kıyaslandığında; dostluk, saygı, sorumluluk, yardımseverlik, sabır değerleri ortalamanın altında ve üstünde kalan değerler arasında kendine yer bulmuştur.

Yorulmaz (2013) çalışmasında, Pepee çizgi filmini dini değerler çerçevesinde analiz etmiştir. Pepee’ nin İslam dininden soyutlanarak Türk kültürünü öne çıkaran bir çizgi film olduğu sonucuna varılmıştır. Çizgi filmde kötü karakterler, olumsuz değerleri ortaya koyarak olumsuz değer kazanımına sebep olmuştur. Bu çalışmadaki veriler ile araştırma sonuçlarımız örtüşmemektedir. Özer ve Avcı’ nın (2015) araştırmasında ise “Pepee” adlı çizgi film; Türk geleneksel kıyafetlerini, yemeklerini, milli ve dini değerlerini, dilin kullanımını kapsamlı bir kültür aktarımı ile birlikte hedef kitlesiyle paylaşmıştır.

Sevim (2013) “Çizgi Filmlerin Değerler Eğitimi Bakımından Karşılaştırılması” adlı yüksek lisans tezinde üçü yerli, üçü yabancı yapım olmak üzere altı çizgi filmi içerdikleri değerler kapsamında incelemiştir. Çizgi filmlerde en çok vurgulanan değer “yardımseverlik” olduğu tespit edilmiştir. Çalışmamızda yardımseverlik, en sık rastlanan kök değere karşılık gelmektedir. Akıncı ve Güven’ in (2014) çizgi filmler üzerine yaptıkları çalışmada ikisi Türk yapımı olmak üzere dört çizgi filmde en sık “nezaket” değerine yer verildiği, bunu sırasıyla “mutluluk, sorumluluk, özgüven, duygudaşlık, sevgi, cesaret, doğruluk, yardımlaşma, arkadaşlık, iş birliği, temizlik, paylaşma ve sabır” değerlerinin takip ettiği sonucuna varılmıştır. İki çalışmanın değer sınıflamaları farklılık gösterse de ortak değerler üzerinden karşılaştırmaya gidildiğinde sorumluluk, sevgi, yardımseverlik, sabır kök değerleri çalışmamızda en sık ve en az rastlanan değerler arasında kendine yer bulmaktadır.

Elde edilen bilgiler ışığında, Kral Şakir çizgi filmde değer yüklü mesajların sıkça yer aldığı görülmektedir. Karşılaştırılan araştırmalardan yola çıkarak çizgi filmlerin izleyicisine en fazla sunduğu değer, yardımseverlik olmuştur. Yardımseverlik; duyarlı bireylerde olan, gönüllüğü esas alan, toplumları geliştiren, her türlü iyiliği içine alan dayanışma ve iş birliği örneğidir (Aktepe, 2010). Yardımseverlik nezdinde diğer tüm değerlere aynı hassasiyet gösterilmelidir. Unutulmamalıdır ki insan hayatında birlik, beraberlik ve huzurun sağlanması; değerler eğitiminden geçmektedir.

Öneriler

Senaryo yazarları, çocukların dil gelişimine yönelik mesajlar vermelidir. Çocuklara kazandırılmak istenen değerler, çocuk diline uygun şekilde sunulmalıdır.

Senaryolar, öğretim programlarında yer alan kök değerlere dikkat edilerek kurgulanmalıdır.

Kral Şakir çizgi filminde kök değerlere en sık yer verilen bölümler, derslerde dinleme/izleme metinleri olarak kullanılabilir.

Çizgi filmin yayınlanacak yeni bölümlerinde, MEB bünyesinde yer alan kök değerlere daha sık yer verilmesi önerilir.

Kaynakça

- Akıncı A. ve Güven G. (2014). “Okul Öncesi Döneme Yönelik Çizgi Filmlerde Yer Alan Değerlere Ait Sözel İfadelerin Sunumu: TRT Çocuk Kanalı Örneği.” *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt:5, Sayı:16, 429-445.
- Aktaş, E. ve Beldağ, A. (2017). “Kalila and Dimna As One Of The Traditional Antecedents of Modern Classifications of Values”, *International Education Studies*, Cilt:3, Sayı:10, 46-53.
- Aktepe, V. (2010). İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde ‘Yardımseverlik’ Değerinin Etkinlik Temelli Öğretimi ve Öğrencilerin Tutumlarına Etkisi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü (Doktora Tezi), Ankara.
- Balcı, A. (2018). *Sosyal Bilimlerde Araştırma*, Ankara.
- Beldağ, A. ve Yarar Kaptan, S. (2017). “Arabalar Filminin İçerdiği Değerlere İlişkin Bir İnceleme”, *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt:2, Sayı:18, 487-499.
- Berkowitz, M. W. (2011). “What Works in Values Education”, *International Journal of Educational Research*, Cilt:3, Sayı:50, 153-158.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2012). *Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Ankara.
- Cesur S. ve Paker O. (2007). “Televizyon ve Çocuk: Çocukların TV Programlarına İlişkin Tercihleri”, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt:6, Sayı:19, 106-125.
- Çimen, M. F. (2019). Kamu Yayıncısı TRT Çocuk Kanalında Yayınlanan Rafadan Tayfa Çizgi Filminin Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yüksek Lisans Tezi), Ankara.
- Güngör, E. (1998). *Değerler Psikolojisi Üzerinde Araştırmalar*, İstanbul.
- Kadan, G. ve Aral, N. (2017). “Evrensel Değerlerin Çizgi Filmler Açısından İncelenmesi”, *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, Cilt:4, Sayı:6, 104-117.
- Karaca, S. S. (2019). Çizgi Filmlerde Değerler Eğitimi, Değerler Eğitimi Açısından Rafadan Tayfa Çizgi Filminin İncelenmesi, İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yüksek Lisans Tezi), İzmir.
- Karakuş, N. (2015). “Okul Öncesi Döneme Hitap Eden Tema İçerikli Çizgi Filmlerin Değerler Eğitimine Katkısı Yönünden Değerlendirilmesi (Niloya örneği)”, *Değerler Eğitimi Dergisi*, Cilt:12, Sayı:30, 251-277.
- Kaymak, N. ve Öğretir Özçelik A. D. (2020). “Evrensel Değerler Üzerine Bir İnceleme: Vikingler Çizgi Filmi Örneği”, *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı:41, 26-43.
- Kral Şakir bölümleri listesi, https://tr.wikipedia.org/wiki/Kral_Şakir_bölümleri_listesi (05.02.2021).
- Merriam, S. B. (2013). *Nitel Araştırma Desen ve Uygulama İçin Bir Rehber*, (Çev.: S. Turan), Ankara.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2019). *Türkçe Dersi Öğretim Programı*, Ankara.
- Milli Eğitim Bakanlığı. “Sosyal Bilgiler Öğretim Programı”, <http://ttkb.meb.gov.tr/program2.aspx?islem=1&kno=39> (15.03.2021)

- Murat, M., Doğan, Ş. ve Öner, R. E. (2019). “Afacanlar Sınıfı Animasyon Filmi ve Kök Değerler”, *Social Sciences Studies Journal*, Cilt:5, Sayı:46, 5542-5563.
- Özer, D. ve Avcı, İ. B. (2015). “Cartoons as Educational Tools and the Presentation of Cultural Differences Via Cartoons”, *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, Sayı:191, 418-423.
- Özyürek, A., Kaya, B., Yeşil, Z. ve Karadaş, İ. (2018). “Keloğlan Masalları Çizgi Filminin Değerler Açısından İncelenmesi”, *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı:4, 1-11.
- RTÜK. “İlköğretim Çağındaki Çocukların Televizyon İzleme Alışkanlıkları Araştırması Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Kamuoyu, Yayın Araştırmaları ve Ölçme Dairesi”, <https://www.rtuk.gov.tr/assets/Icerik/AltSiteler/ilkogretim-cagindaki-cocuklarin-televizyon-izleme-aliskanliklari-arastirmasi0053-2.pdf> (28.10.2020)
- Sadioğlu, Ö., Turan, M., Deveci Dikmen, N., Yılmaz, M. ve Özkan Muhtar, Y. (2018). “Değerlerin Öğretiminde Çizgi Filmler: Rafadan Tayfa Örneği”, *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt:3, Sayı:19, 240-251.
- Sevim, Z. (2013). *Çizgi Filmlerin Değerler Eğitimi Bakımından Karşılaştırılması*, Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Uşak.
- Şahin, S. (2019). *Türkçe Dersi Öğretim Programında Yer Alan Kök Değerler Açısından Rafadan Tayfa Çizgi Filminin İncelenmesi*, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü (Yüksek Lisans Tezi), Bolu.
- Şentürk, Ş. ve Keskin, A. (2019). “Rafadan Tayfa Çizgi Filminin Milli ve Evrensel Değerler Açısından Değerlendirilmesi”, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt:20, Özel Sayı, 1-15.
- Tulunay Ateş, Ö. (2017). “Türkiye’ de Değerler Eğitimi Uygulamalarının Öğrencilere Kazandırılması İstenen Olumlu Özellikler Üzerindeki Etkisi”, *Değerler Eğitimi Dergisi*, Cilt:15, Sayı:34, 41-60.
- Turp Özdemir, Z. (2020). *Türkiye’ de Çocuk Kanallarında Yayınlanan Çizgi Filmlerin Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi ve Bu Çizgi Filmlerin Türkçe Öğretimine Katkısı*, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul.
- Türk Dil Kurumu. (2012). *Türkçe Sözlük*, (Haz.: Şükrü Haluk Akalın vd.), Ankara.
- Yaman, E., Bayburtlu, F. İ., Tekir, B. ve Kırman, S. (2015). “Dede Korkut Çizgi Filminde Yer Alan Değerler”, *Değerler Eğitimi Dergisi*, Cilt:13, Sayı:29, 245-269.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara.
- Yılmaz, K. ve Arık, R. S. (2019). *Eğitimde Araştırma Yöntemleri*, Ankara.
- Yorulmaz, B. (2013). “Pepee Çizgi Filminin Din ve Değerler Eğitimi Açısından Değerlendirilmesi”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt:24, Sayı:6, 438-448.